

DIEC

sentinella m. i f. Soldat armat posat per un temps determinat en un lloc per vigilar-lo, impedir el pas, evitar una sorpresa. Posar un sentinella a la porta. Fer de sentinella en un lloc avançat. || f. Servei de vigilància i defensa dut a terme per un soldat. Fer la sentinella. || m. Caixa que conté el mecanisme del pot giratori d'algunes màquines de filar, en què és col·locat el bot.

1 Mots seleccionats

Codi: 7.083

Entrada: sentinella

Font...: DGLC Diccionari general de la Llengua Catal.

Informació :

sentinella [CG]m. [DF]Soldat armat posat per un temps determinat en un lloc per a vigilar-lo, impedir el pas, evitar una sorpresa. [EX]Posar un sentinella a la porta. [EX]Fer de sentinella en un lloc avançat.[FI]

3/I/1972

EL LLENGUATGE

El sentinella

Hi ha encara qui no vacil·la a utilitzar el substantiu *sentinella* com un mot del femení, i diu, per tant, «da sentinella» en lloc de *el sentinella*. Ja se sap que existeixen diverses discrepàncies de gènere gramatical, entre una llengua i una altra (per exemple, entre el català i el castellà), en noms que tenen un origen comú —és a dir, que es corresponen com a formes de llenguatge— i, per tant, un significat idèntic o afí i una forma semblant o fins i tot exactament coincident. I, així, qui usa *sentinella* com un mot del femení ho fa generalment ben convençut que ha evitat el parany que constitueix el gènere masculí del mot corresponent del castellà. Però el cas és que *sentinella* és un nom avui només admès com un mot del masculí.

Aquest error en el gènere gramatical de *sentinella* prové sens dubte del fet que els mots corresponents del francès i de l'italia són encara noms del femení, i que aquest era originàriament el gènere del mot. Efectivament, *sentinella* és un mot d'origen italià (emparentat amb el verb *sentir*), i significava primitivament «conjunt d'individus armats que vigilen o fan guàrdia en un lloc determinat». Després va passar a designar cada un d'aquests individus, i aquest canvi de significat va comportar el canvi de gènere gramatical. Però no deixen de trobar-se exemples més o menys antics en què *sentinella* és usat com un mot del femení, amb el significat que hom li reconeix avui exclusivament.

DIEC m. i f.

Aquest fet —individualització del significat d'un primitiu nom de sentit col·lectiu, amb el subsegüent canvi de gènere gramatical— no constitueix pas un cas aïllat del mot *sentinella* sinó que ha tingut lloc també en d'altres noms, especialment del mateix camp de significació, com és ara *guarda* o *guardia*, *guaita*, *escolta*, *imaginària* i *comparsa*, i segurament n'hi deu haver encara algun més.

Tots ells designaven primitivament, com a mots del femení, els conjunts d'individus que duïen a terme un determinat servei o activitat, i alguns d'ells conserven encara aquest sentit primitiu, usats com a mots femenins. Però, talment com *sentinella* han esdevingut noms del masculí com a designacions individuals, encara que poden ésser també usats, en aquest cas, en femení, d'acord amb la persona designada, tal com s'esdevé sovint —i que el Diccionari ja reconeix explícitament— amb el mot *comparsa*.

Albert Jané